

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/48/2017
Identifikačné číslo spisu: 5016200966
Dátum vydania rozhodnutia: 27.06.2018
Meno a priezvisko: Mgr. Viliam Pohančenič
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5016200966.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Viliama Pohančeniča a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Viery Nevedelovej, v právnej veci žalobcu: GBM systém, s. r. o., IČO: 43 793 495, Námestie Sv. Jána Bosca 120, Žilina, zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Róbert Mendel, s. r. o., Sidónie Sakalovej 190, Bytča, v mene ktorej koná JUDr. Róbert Mendel, PhD., proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 46146-2/2016-BA zo dňa 10.10.2016, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 25Sa/100/2016-107 zo dňa 16.03.2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalovanej z a m i e t a .

Žalobca m á n á r o k na náhradu trov kasačného konania v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

I.

1. Sociálna poisťovňa, pobočka Žilina (ďalej aj len „pobočka“) rozhodnutím č. 700-1611066916-GC04/16 zo dňa 15.06.2016 (ďalej aj len „prvostupňové rozhodnutie“) predpísala žalobcovi ako zamestnávateľovi za obdobie január 2014, február 2014, marec 2014 a apríl 2014 penále v sume 269,79 eur, vypočítané z dlžnej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie a povinných príspevkov na starobné dôchodkového sporenie, poistného na invalidné poistenie, poistného na úrazové poistenie, poistného na garančné poistenie, poistného na poistenie v nezamestnanosti, poistného do rezervného fondu solidarity vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a povinných príspevkov do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, resp. do dňa, ktorý predchádza dňu zverejnenia uznesenia o potvrdení reštrukturalizačného plánu v Obchodnom vestníku. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca odvolanie.

2. Žalovaná preskúmala prvostupňové rozhodnutie a dospela k záveru, že bolo vydané v súlade s

platnými právnymi predpismi, preto odvolanie zamietla a prvostupňové rozhodnutie potvrdila rozhodnutím č. 46146-2/2016-BA zo dňa 10.10.2016 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie žalovanej“).

II.

3. Žalobca podal proti napadnutému rozhodnutiu žalovanej správnu žalobu podľa tretej hlavy piatej časti zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „SSP“). Krajský súd v Žiline rozsudkom č. k. 25Sa/100/2016-107 zo dňa 16.03.2017 zrušil napadnuté rozhodnutie žalovanej a prvostupňové rozhodnutie aplikujúc § 191 ods. 1 písm. d/ SSP z dôvodu nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia žalovanej pre nezrozumiteľnosť, resp. nedostatok dôvodov. V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že penále je sankciou za nesplnenie povinnosti riadne platiť poisťné, pričom na vznik povinnosti zaplatiť penále nepostačuje naplnenie podmienok ustanovených v zákone, ale právne relevantnou skutočnosťou je až autoritatívny vrchnostenský akt vyhlásený spôsobom, ktorý je predpísaný zákonom stanovenou formou. Až vydaním rozhodnutia o penále v zmysle § 240 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) sa konštituuje pre platiteľa poisťného nielen povinnosť zaplatiť penále, ale aj vedomosť, v akej výške a na akom právnom základe. Je v právomoci žalovanej ako oprávneného správneho orgánu rozhodnúť, či vôbec túto sankciu uplatní, resp. v akom časovom horizonte pri omeškaní dlžníka s platením poisťného k uplatneniu tejto sankcie prikróčí. Žalovaná sa však v napadnutom rozhodnutí vôbec nezaoberala po právnej stránke odôvodnením, prečo dospela k záveru, že platby poisťného neboli zaplatené včas a riadne. V odôvodnení nebola spomenutá tá relevantná časť reštrukturalizačného plánu, ktorá sa týka prihlásených pohľadávok, ich výšky, resp. naplnenia možnosti ich odpustenia. Žalovaná sa tiež v napadnutom rozhodnutí vôbec nevenovala právnomu rozboru účinkov reštrukturalizácie na otázku splatnosti poisťného a príspevkov, čo sa týka najmä ich zmeny. Zákon č. 461/2003 Z. z. je v prejednávanej veci všeobecným zákonom, avšak zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 7/2005 Z. z.“) oprávňuje tak subjekty súkromného ako aj verejného práva na to, aby zasahovali do splatnosti prihlásených záväzkov za účelom naplnenia účelu reštrukturalizácie. Predovšetkým § 155 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z. charakterizuje reštrukturalizačný plán potvrdený súdom ako právne relevantnú skutočnosť, ktorá vyvoláva vznik, zmenu alebo zánik práv alebo záväzkov obsiahnutých v uvedenom pláne. Súkromnoprávna úprava príslušenstva pohľadávky zakotvená v § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka sleduje odlišný cieľ. Dotknuté ustanovenie Občianskeho zákonníka sa výslovne nevzťahuje na penále. Použitie analógie legis je v tomto prípade neprípustné. Rozsah občianskoprávných vzťahov samotný Občiansky zákonník vymedzuje najmä ako majetkové vzťahy fyzických a právnických osôb, majetkové vzťahy medzi týmito osobami a štátom, ako aj vzťahy vyplývajúce z práva na ochranu osôb, pokiaľ tieto občianskoprávne vzťahy neupravujú iné zákony. Podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením. Vzhľadom na uvedené závery mali byť vyššie spomenuté skutočnosti spojené s procesom reštrukturalizácie, do ktorého sa žalovaná nepochybne zapájala, ako podklady rozhodnutia vyhodnotené žalovanou a až na ich základe mohla dospieť k presvedčeniu, či došlo zo strany žalobcu ako dlžníka v reštrukturalizácii k omeškaniu s odvodom poisťného a príspevkov a aké možné následky s tým spojené žalovaná využila.

III.

4. Proti rozsudku krajského súdu podala žalovaná (sťažovateľka) kasačnú sťažnosť navrhujúc, aby odvolací súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Namietala, že do potvrdenia reštrukturalizačného plánu súdom existuje pohľadávka na poisťnom a povinných príspevkoch v pôvodnej a nezmenenej výške, a teda jej nič nebráni v tom, aby predpísala penále v zmysle § 240 zákona č. 461/2003 Z. z. za kontrolované obdobie, vypočítané za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poisťného a povinných príspevkov do potvrdenia reštrukturalizačného plánu z pôvodnej celej výšky poisťného a povinných príspevkov. Zmena pohľadávky na poisťnom a povinných príspevkoch, čo sa týka jej výšky a splatnosti, nastáva až zverejnením uznesenia súdu o potvrdení reštrukturalizačného plánu v Obchodnom vestníku, t. j. zmena v počítaní penále sa dotýka až obdobia po zverejnení uznesenia o potvrdení reštrukturalizačného plánu. Za neskoršie obdobie už môže žalovaná predpísať penále len zo

zostatku pohľadávky určenej v reštrukturalizačnom pláne po uplynutí zmenenej lehoty splatnosti v prípade nedodržania lehoty určenej v reštrukturalizačnom pláne.

IV.

5. Žalobca vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žiadal, aby odvolací súd zamietol kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú. Mal za to, že sťažovateľka nepostupovala správne a konala v rozpore so zákonom, resp. zákon obchádzala. Nebrala do úvahy, že si môže úspešne uplatniť penále zo sumy 10 % prihlásenej pohľadávky, t. j. zo sumy 160,04 eur, pretože pohľadávka vo zvyšnom rozsahu v zmysle zákona č. 7/2005 Z. z. zanikla. To znamená, že žalovaná predpísala penále vo vyššej sume ako mohla v zmysle zákona č. 461/2003 Z. z.. Na základe tohto nesprávneho postupu porušila sťažovateľka zákon aj druhýkrát, keď predpísané penále v sume 269,79 eur presiahlo dlžnú sumu poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie (160,04 eur). Je preto zrejmé, že sťažovateľka pri svojom rozhodovaní nezohľadnila účinky zákona č. 7/2005 Z. z..

V.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 455 SSP a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovanej (sťažovateľky) je nedôvodná.

7. Podľa § 240 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., fyzickým osobám a právnickým osobám povinným odvádzať poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, ktoré neodviedli poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie za príslušný kalendárny mesiac včas alebo ich odvodili v nižšej sume, Sociálna poisťovňa predpíše penále vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti alebo do dňa začatia kontroly, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Podľa § 120 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z., ak tento zákon neustanovuje inak, právo uplatňovať svoje nároky počas reštrukturalizácie majú len veritelia, ktorí spôsobom ustanoveným týmto zákonom prihlásili svoje pohľadávky. Ak sa tieto nároky v reštrukturalizácii riadne a včas neuplatnia prihláškou, právo vymáhať tieto nároky voči dlžníkovi v prípade potvrdenia reštrukturalizačného plánu súdom zaniká.

9. Podľa § 120 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z., pohľadávky, ktoré vznikli voči dlžníkovi počas reštrukturalizačného konania, pracovnoprávne nároky, na ktoré nárok vznikol za obdobie kalendárneho mesiaca, v ktorom došlo k začatiu reštrukturalizačného konania, odmena správcu a nepeňažné pohľadávky sa v reštrukturalizácii neuplatňujú prihláškou (ďalej len „prednostné pohľadávky“). Na prednostné pohľadávky nepôsobia účinky začatia reštrukturalizačného konania ani sa nezahŕňajú do reštrukturalizačného plánu, ibaže s tým ich veritelia súhlasia.

10. Podľa § 132 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z., reštrukturalizačný plán (ďalej len „plán“) je listina upravujúca vznik, zmenu alebo zánik práv a záväzkov osôb v nej uvedených (ďalej len „účastník plánu“), ako aj rozsah a spôsob uspokojenia tých účastníkov plánu, ktorí sú veriteľmi prihlásených pohľadávok, prípadne akcionármi dlžníka. Po potvrdení plánu súdom je plán záväzný pre všetkých účastníkov plánu.

11. Podľa § 135 ods. 2 písm. a/ zákona č. 7/2005 Z. z., opisná časť plánu musí obsahovať tiež podrobný opis opatrení potrebných na dosiahnutie účelu reštrukturalizácie, ktorými sú najmä zmeny pohľadávok veriteľov, najmä predĺženie lehoty ich splatnosti alebo ich čiastočné odpustenie, alebo ich uznanie za nevymáhateľné.

12. Podľa § 155 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z., ustanovenia plánu sa zverejnením uznesenia o potvrdení

plánu v Obchodnom vestníku stávajú účinnými voči všetkým účastníkom plánu; ustanovenia plánu o novom úvere sú účinné voči každému.

13. Podľa § 155 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z., plán potvrdený súdom sa považuje za právny úkon urobený vo forme a spôsobom, ktorý je vyžadovaný osobitnými predpismi pre vznik, zmenu alebo zánik práv alebo záväzkov obsiahnutých v pláne. Ak je pre vznik, zmenu alebo zánik práva alebo záväzku obsiahnutého v pláne potrebné rozhodnutie príslušného orgánu, právo alebo záväzok vznikne, zmení sa alebo zanikne až rozhodnutím príslušného orgánu; príslušný orgán nemôže odmietnuť vydať potrebné rozhodnutie len z dôvodu, že plán ako právny úkon nie je urobený vo forme alebo spôsobom vyžadovaným osobitným predpisom.

14. Okresný súd Žilina uznesením sp. zn. 1R/2/2014 zo dňa 28.05.2014 rozhodol o začatí reštrukturalizačného konania voči žalobcovi. Následne bola 02.07.2014 povolená reštrukturalizácia dlžníka a uznesením zo dňa 10.03.2015 Okresný súd Žilina potvrdil reštrukturalizačný plán a ukončil reštrukturalizáciu žalobcu. Podľa schváleného reštrukturalizačného plánu žalobca uspokojí nezabezpečených veriteľov zaradených do skupiny veriteľov č. 2 (medzi ktorých patrila aj žalovaná s pohľadávkou za poistné a povinné príspevky za mesiace január 2014, február 2014, marec 2014, apríl 2014) v rovnomerných mesačných splátkach v horizonte 32 mesiacov. Žalobca začne s plnením reštrukturalizačného plánu kalendárnym mesiacom nasledujúcim po kalendárnom kvartáli, v ktorom bol reštrukturalizačný plán právoplatne potvrdený príslušným súdom. Splátky vyplývajúce z reštrukturalizačného plánu mal žalobca spolu s príslušenstvom poukazovať k poslednému dňu kalendárneho mesiaca, za ktorý sa plnenie poskytuje. Uznesenie o potvrdení reštrukturalizačného plánu nadobudlo právoplatnosť 18.03.2015. Pobočka vydala prvostupňové rozhodnutie dňa 15.06.2016 po zverejnení reštrukturalizačného plánu a po ukončení reštrukturalizácie žalobcu.

15. Kasačný súd sa nestotožnil s tvrdením sťažovateľky, že do potvrdenia reštrukturalizačného plánu súdom existuje pohľadávka na poistnom a povinných príspevkoch v pôvodnej a nezmenenej výške, a teda zmena v počítaní penále sa dotýka až obdobia po zverejnení uznesenia o potvrdení reštrukturalizačného plánu. V tejto súvislosti kasačný súd uvádza, že v otázke penále je rozhodný skutkový a právny stav ku dňu vydania rozhodnutia, nie stav predchádzajúci tomuto dňu, nech už bol akýkoľvek.

16. Ako správne uviedol krajský súd, pohľadávka na penále nevzniká v dôsledku samotného nesplnenia si povinnosti riadne a včas odvieť poistné a príspevky, ale až právoplatnosťou rozhodnutia o predpísaní penále. Ak sú splnené predpoklady ustanovené v § 240 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., sťažovateľka, resp. jej pobočka má právo predpísať penále. Ak teda bol žalobca do 18.03.2015 v omeškaní s platením poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, do tohto dňa, teda do právoplatného potvrdenia reštrukturalizačného plánu súdom, existovalo právo Sociálnej poisťovne predpísať žalobcovi penále z dlžnej sumy. Sociálna poisťovňa však toto svoje právo v uvedenej dobe nevyužila.

17. Reštrukturalizácia je zákonom riadený proces ozdravenia podniku, ktorého cieľom je uspokojenie veriteľov vo väčšom rozsahu ako pri konkurze a zachovanie prevádzky podniku. Na ten účel zákon pripúšťa, aby prostredníctvom reštrukturalizačného plánu dochádzalo k rôznym zmenám v právach a povinnostiach dlžníka v reštrukturalizácii a jeho veriteľov.

18. Medzi opatrenia potrebné na dosiahnutie cieľa reštrukturalizácie, patrí aj predĺženie lehoty splatnosti pohľadávok veriteľov, resp. aj ich čiastočné odpustenie, čo vyplýva z § 135 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z..

19. Závazná časť plánu obsahuje určenie všetkých práv a záväzkov, ktoré majú účastníkmi plánu podľa plánu vzniknúť, zmeniť sa alebo zaniknúť, pričom ako vyplýva z § 132 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z., po potvrdení plánu súdom je plán záväzný pre všetkých účastníkov plánu.

20. Z reštrukturalizačného plánu žalobcu vyplýva, že pohľadávka Sociálnej poisťovne voči nemu sa

zmenila čo do výšky (žalobca je povinný uspokojiť žalovanú v rozsahu 10 % pohľadávky) i čo do splatnosti pohľadávky (mesačné splátky v horizonte 32 mesiacov).

21. Voči sťažovateľke sa plán stal účinným dňom zverejnenia uznesenia v Obchodnom vestníku. Týmto dňom zároveň došlo k zmene v záväzku žalobcu voči sťažovateľke, a to jednak k odpusteniu časti dlhu na poistnom za mesiace január 2014 až apríl 2014 a zároveň k zmene splatnosti tej časti dlhu, ktorá reštrukturalizačným plánom odpustená nebola.

22. Po dni schválenia reštrukturalizačného plánu preto mala sťažovateľka právo predpísať žalobcovi penále len vtedy, ak sa dostal do omeškania s platením takto zmenenej pohľadávky, t. j. ak žalobca neodviedol niektorú z 32 mesačných splátok včas alebo ju odviedol v nižšej sume. Sťažovateľka, resp. prvostupňový správny orgán tak však neurobili a povahu reštrukturalizačného plánu ako právneho úkonu meniaceho práva a povinnosti do úvahy v rozpore so zákonom nezobrali.

23. Z uvedených dôvodov kasačný súd dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je nedôvodná, a preto ju zamietol.

24. O náhrade trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že úspešnému žalobcovi priznal nárok na úplnú náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 1 SSP a analogicky podľa § 167 ods. 1 SSP). O výške trov kasačného konania rozhodne v zmysle § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 175 ods. 2 SSP krajský súd po právoplatnosti tohto rozsudku, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

25. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.